

CĒSU NOVADA AINAVU PLĀNS

Ainavu telpu un struktūru, ainaviski vērtīgo teritoriju izpēte un
priekšlikumi to aizsardzībai

02.02.2026.

Pasūtītājs: Cēsu novada pašvaldība

Izstrādātājs: SIA «Grupa93»

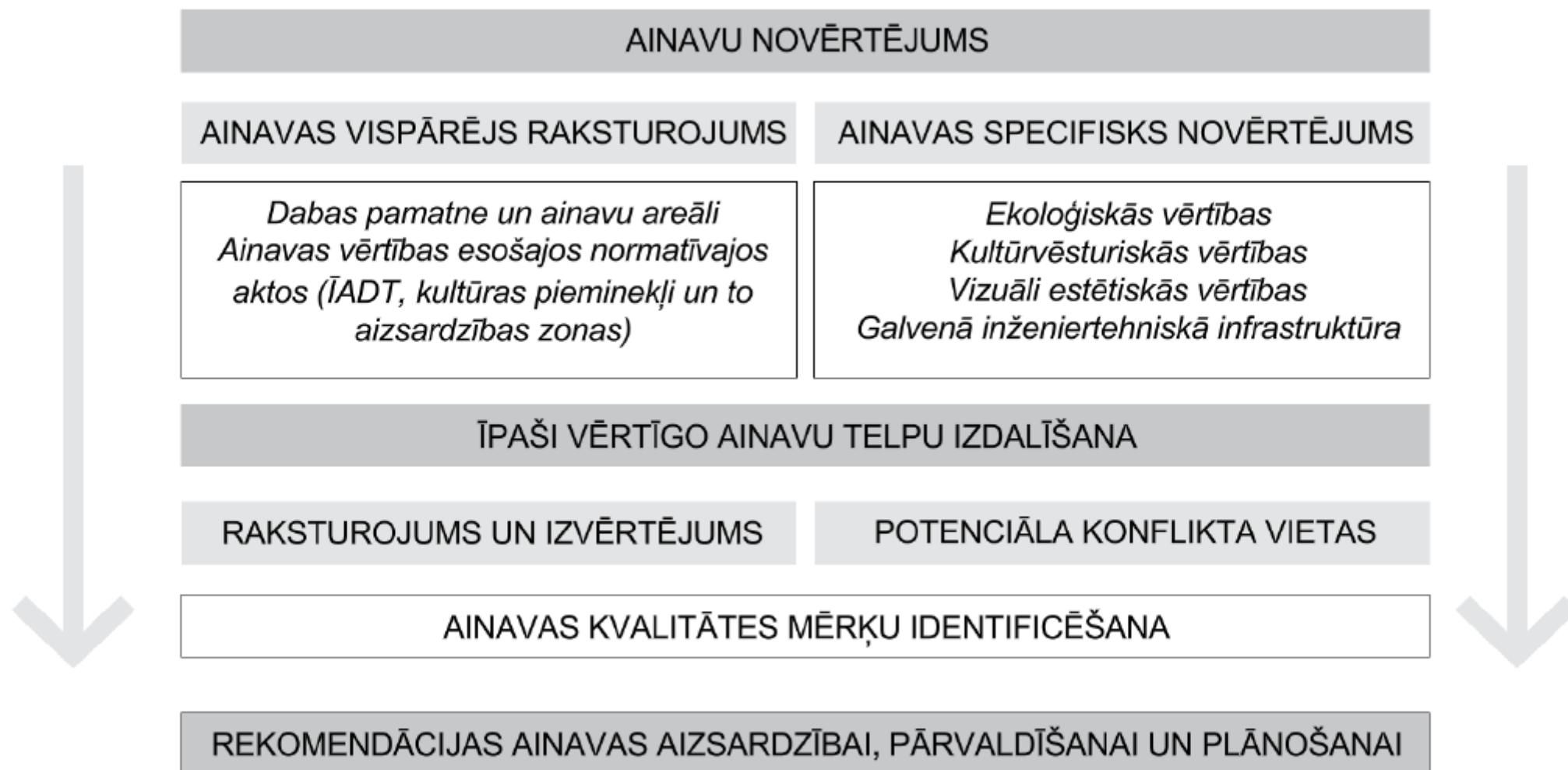
AINAVU PLĀNA MĒRĶIS

- Veikt Cēsu novada ainavu izpēti un izstrādāt īpaši aizsargājamo un ainaviski augstvērtīgo teritoriju plānu ar rekomendācijām to aizsardzībai, kas kalpotu kā bāze **ainaviski vērtīgo (TIN5) teritoriju noteikšanai** pašvaldības teritorijas plānojumā (turpmāk – Ainavu plāns).
- Veikt Cēsu novada ainavu izpēti un izstrādāt rekomendācijas ainaviski augstvērtīgo teritoriju pārvaldībai, kas kalpotu kā bāze saistošo noteikumu izstrādei ierobežojumu noteikšanai **apmežošanai, atmežošanai, saules un vēja elektrostaciju būvniecībai u.c. darbībām ainaviski vērtīgajās (TIN5) teritorijās.**

Teritorijas attīstības plānošanas likums:

- Tematiskais plānojums — teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā atbilstoši plānošanas līmenim risināti specifiski jautājumi, kas saistīti ar atsevišķu nozaru attīstību (piemēram, transporta infrastruktūra, veselības aprūpes iestāžu un izglītības iestāžu izvietojums) vai specifisku tematu (piemēram, inženiertīklu izvietojums, ainaviski vērtīgas teritorijas un riska teritorijas).

MK noteikumi Nr. 240. «Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi»

SAISTOŠIE NORMATĪVI, DOKUMENTI UN IZPĒTES

STARPTAUTISKA UN NACIONĀLA MĒROGA DOKUMENTI

- Eiropas ainavu konvencija
- **Teritorijas attīstības plānošanas likums**
- **MK 240 «Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi»**
- **Pārskats par ainavu plānošanas aspektiem pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentos**
- **Vadlīnijas lokālo ainavu plānošanai**
- **Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam**
- **Latviešu vēsturiskais zemju likums**

Ainavu izpētes

- IUCN European Programme – Development of National Ecological Networks in the Baltic Countries in the framework of the Pan-European Ecological Network (2002)
- Ainavu izpētes un novērtēšanas pieejas Latvijā un Latvijas ainavu atlants

REĢIONĀLA MĒROGA DOKUMENTI

- Vidzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015. – 2030. gadam
- Vidzemes plānošanas reģions: Plānošanas reģiona attīstības programma 2021 – 2027

LOKĀLA MĒROGA DOKUMENTI

- Cēsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija
Spēkā esošie teritorijas plānojumi
- Cēsu novada teritorijas plānojuma 2016. – 2026. gadam grozījumi
- Pārgaujas novada Teritorijas plānojuma 2013. – 2024. gadam grozījumi
- Priekuļu apvienības teritorijas plānojums
- Līgatnes novada teritorijas plānojums 2012. – 2023. gadam
- Amatas novada teritorijas plānojums 2014. – 2025. gadam (ar 2018. gada grozījumiem)
- Vecpiebalgas novada teritorijas plānojums 2013. – 2025. gadam
- Jaunpiebalgas novada teritorijas plānojums

Ainavu izpētes

- Cēsu rajona ainavu inventarizācija un vērtējums, O. Nikodemus, 2001

LATVIJAS AINAVAS

Latvijas kanoniskās ainavas

Abavas senielejas
ainava

Daugavas ainava

Zemgales
līdzenuma ainava

**Gaujas senielejas
ainava**

Latgales
ezeraines ainava

**Latvijas mežu
ainava**

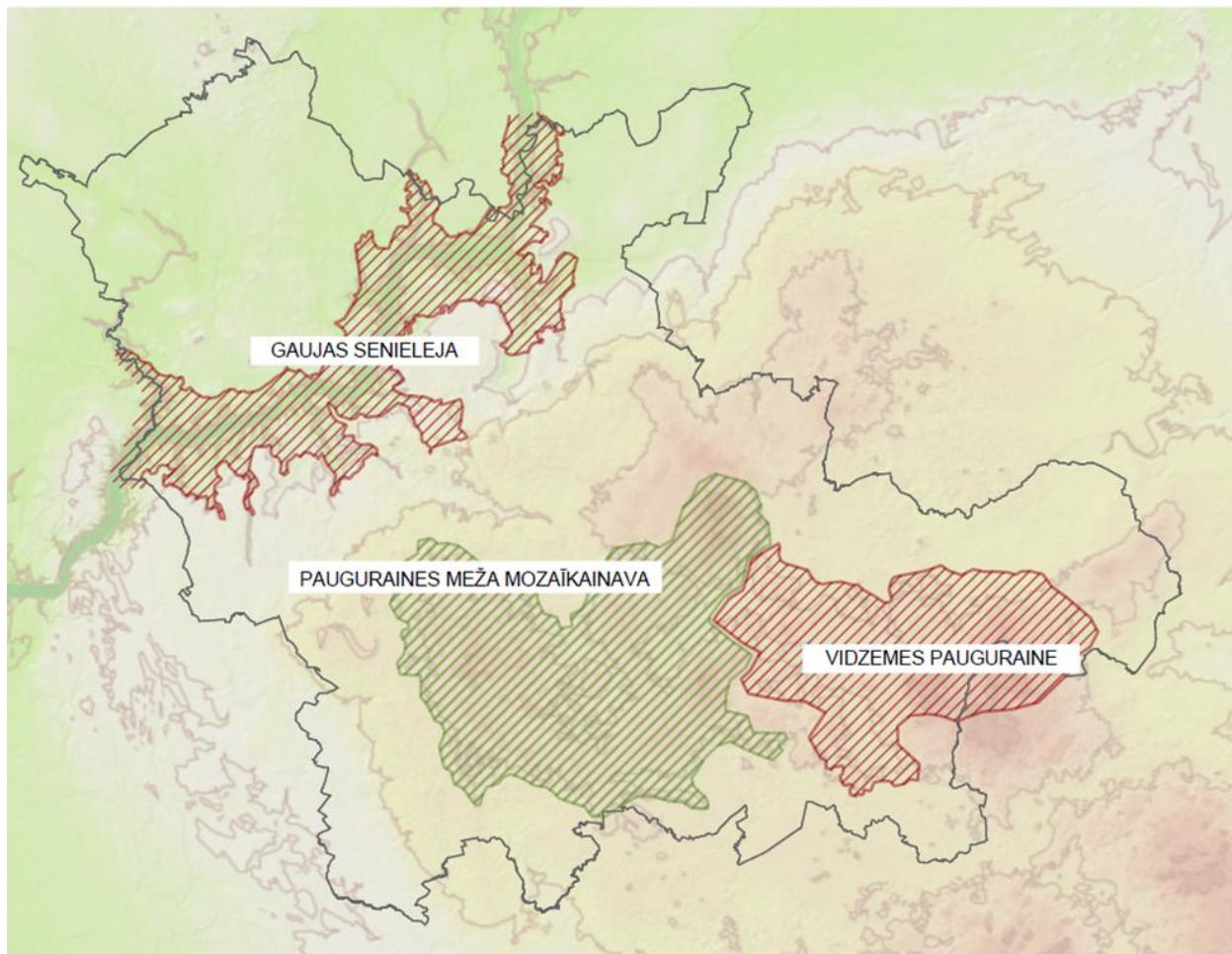
Jūrijūras
ainava

**Vidzemes pauguraiņu
ainava**

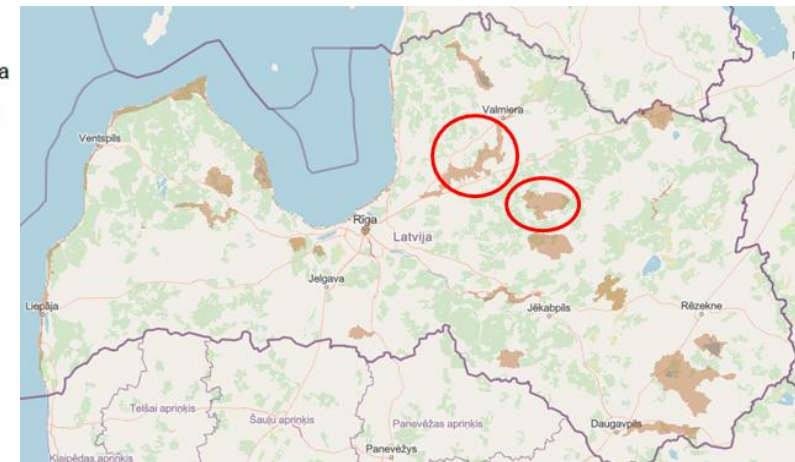
CĒSU NOVADA AINAVAS IDENTITĀTE / VIETAS SAJŪTA

Ainavas struktūras nacionālā mērogā

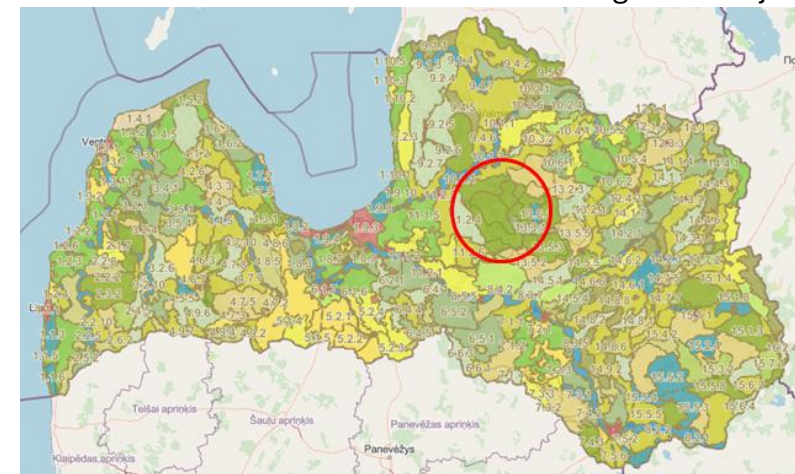

APZĪMĒJUMI:

- Novada robeža
- Nacionālas nozīmes ainaviski vērtīga teritorija
- Nacionāla mēroga unikālās ainavas struktūras

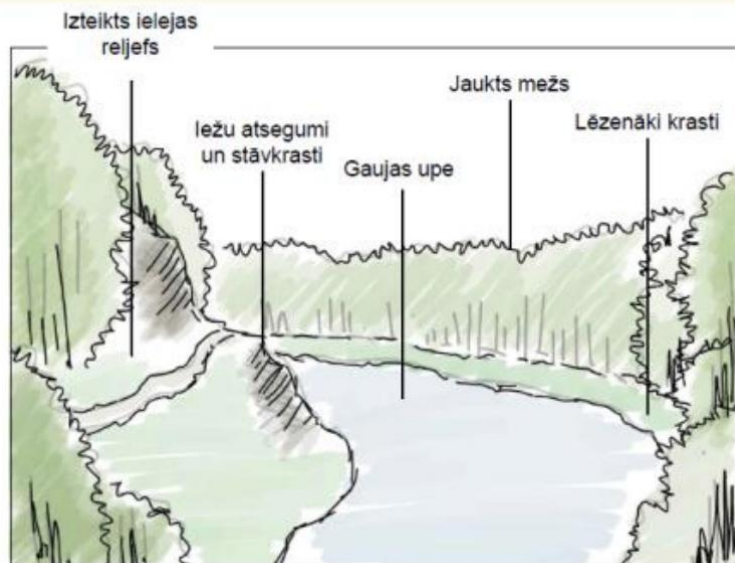
Nacionālas nozīmes ainaviski vērtīgās teritorijas

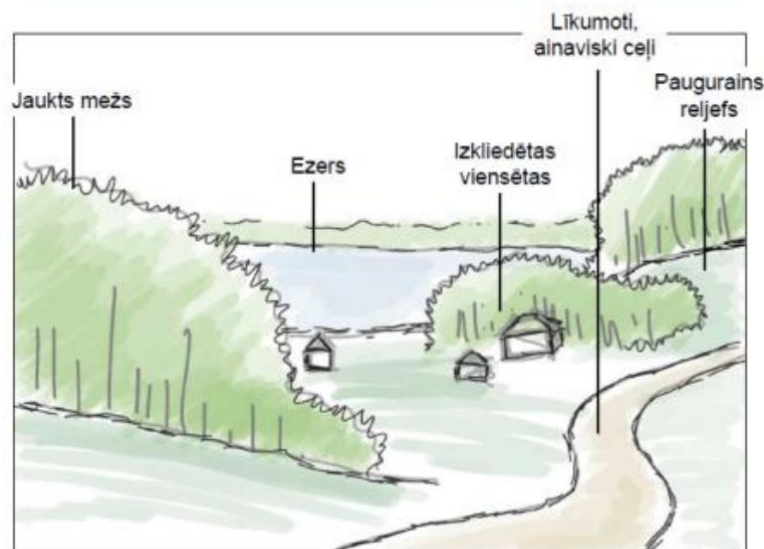
Ainavu telpiskās vienības - ainavu areāli

CĒSU NOVADA AINAVAS IDENTITĀTE / VIETAS SAJŪTA

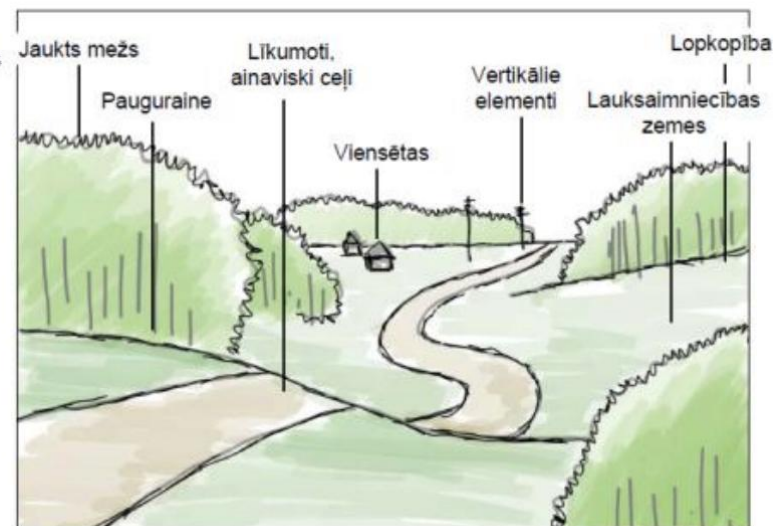
GAUJAS SENIELEJA

VIDZEMES PAUGURAINĒ

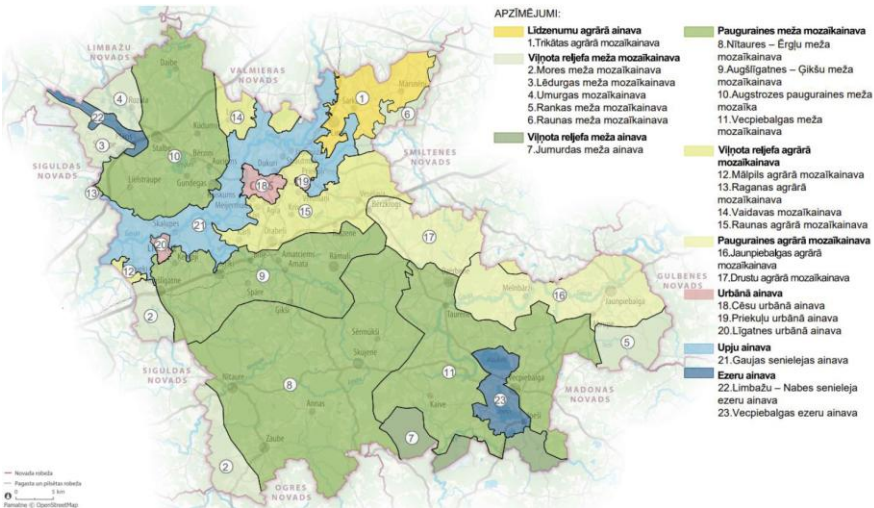
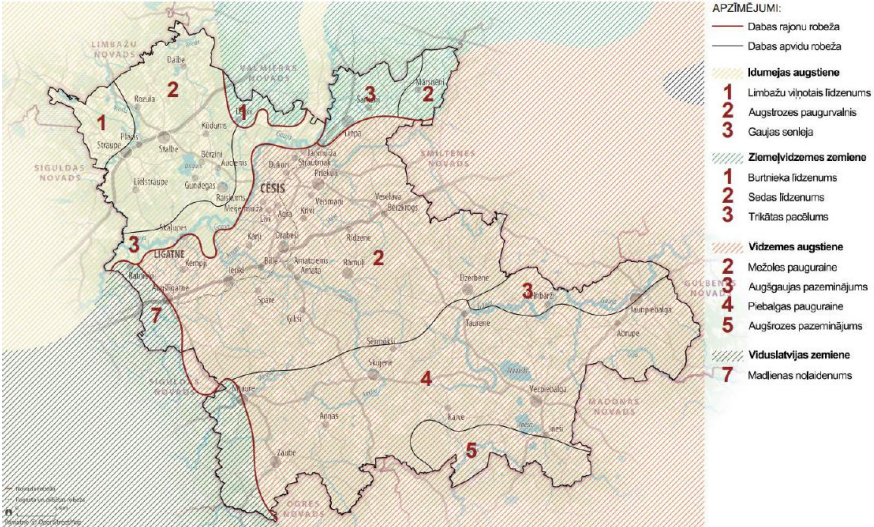

PAUGURAINES MEŽA MOZĀIKAINAVA

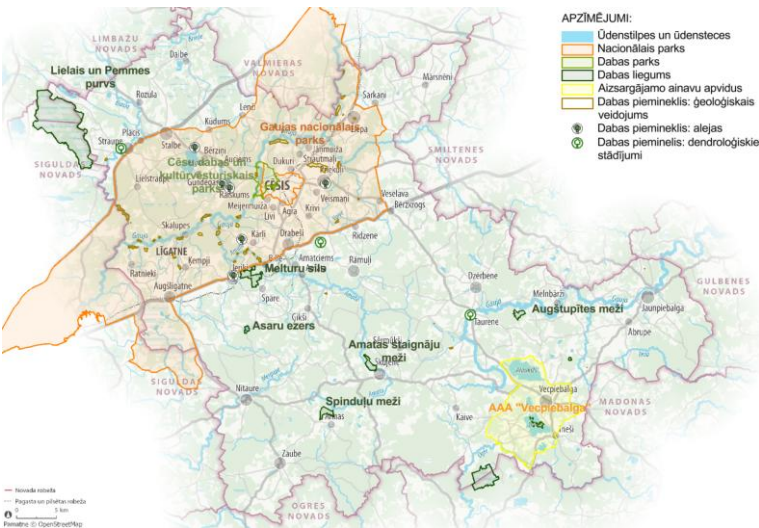

AINAVAS VISPĀRĒJS RAKSTUROJUMS

Dabas pamatne un ainavu areāli

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi

AINAVAS VEIDOTĀJELEMENTI

Struktūras, kas veido ainavu

Mijiedarbība starp dabas pamatni un cilvēka darbību

Dabas vērtības

Kultūrvēsturiskais
mantojums

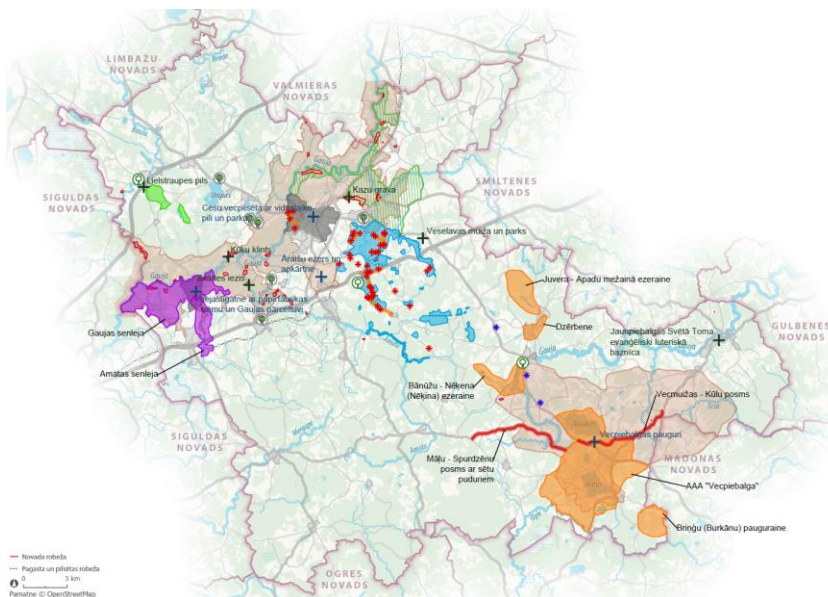

Ainavu vizuāli
estētiskās vērtības

AINAVAS SPECIFISKS NOVĒRTĒJUMS - VĒRTĪBAS

EKOLOĢISKĀS VĒRTĪBAS
KULTŪRVĒSTURISKĀS VĒRTĪBAS
VIZUĀLI ESTĒTISKĀS VĒRTĪBAS

APZĪMĒJUMI:

- Novada robeža
- Pilsētas teritorija
- Ciema teritorija
- Nacionālās nozīmes ainaviski vērtīgā teritorija
- Ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi
- Ainaviski vērtīgā teritorija (TIN5 piešķirums Gaujas nacionālā parka ainavu struktūrpārveidei)
- Dabas pieminekļi - aleja
- Dabas pieminekļi - dendroloģiskie stādījumi
- Nacionālās nozīmes ainavu dārgums
- Vietējās nozīmes ainavu dārgums

Bij. Cēsu novads

- TIN5 - ainaviski vērtīgās teritorijas
- Ainaviski vērtīgās teritorijas
- Skatu perspektīvas

Bij. Pārgaujas novads

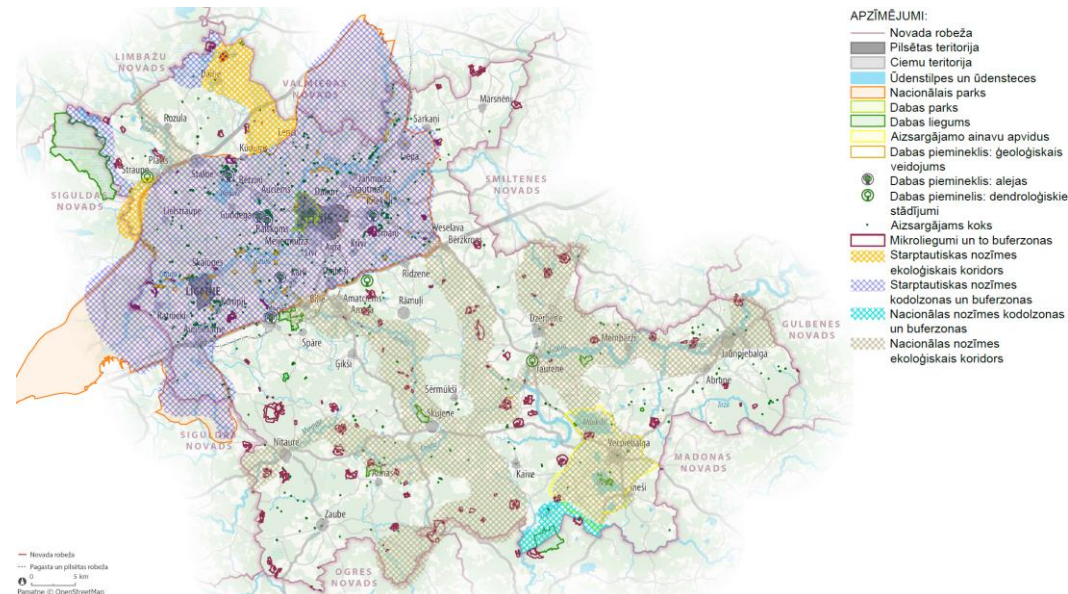
- TIN5 - ainaviski vērtīgās teritorijas
- Ainaviski vērtīgās teritorijas

Bij. Līgatnes novads

- Ainaviski vērtīgās teritorijas

Bij. Vecpiebalgas novads

- Ipašās nozīmes vietas
- Senais ceļš no Rīgas uz Pleskavu
- Potenciālās skatu vietas

APZĪMĒJUMI:

- Novada robeža
- Pilsētas teritorija
- Ciema teritorija
- Ūdenstilpes un ūdenstece
- Nacionālais parks
- Dabas parks
- Dabas liegums
- Aizsargājamo ainavu apvidus
- Dabas pieminekļi: ģeoloģiskais veidojums
- Dabas pieminekļi: alejas
- Dabas pieminekļi: dendroloģiskie stādījumi
- Aizsargājams koks
- Mikroliegumi un to buferzonas
- Starptautiskās nozīmes ekoloģiskais koridors
- Starptautiskās nozīmes kodolzonas un buferzonas
- Nacionālās nozīmes kodolzonas un buferzonas
- Nacionālās nozīmes ekoloģiskais koridors

APZĪMĒJUMI:

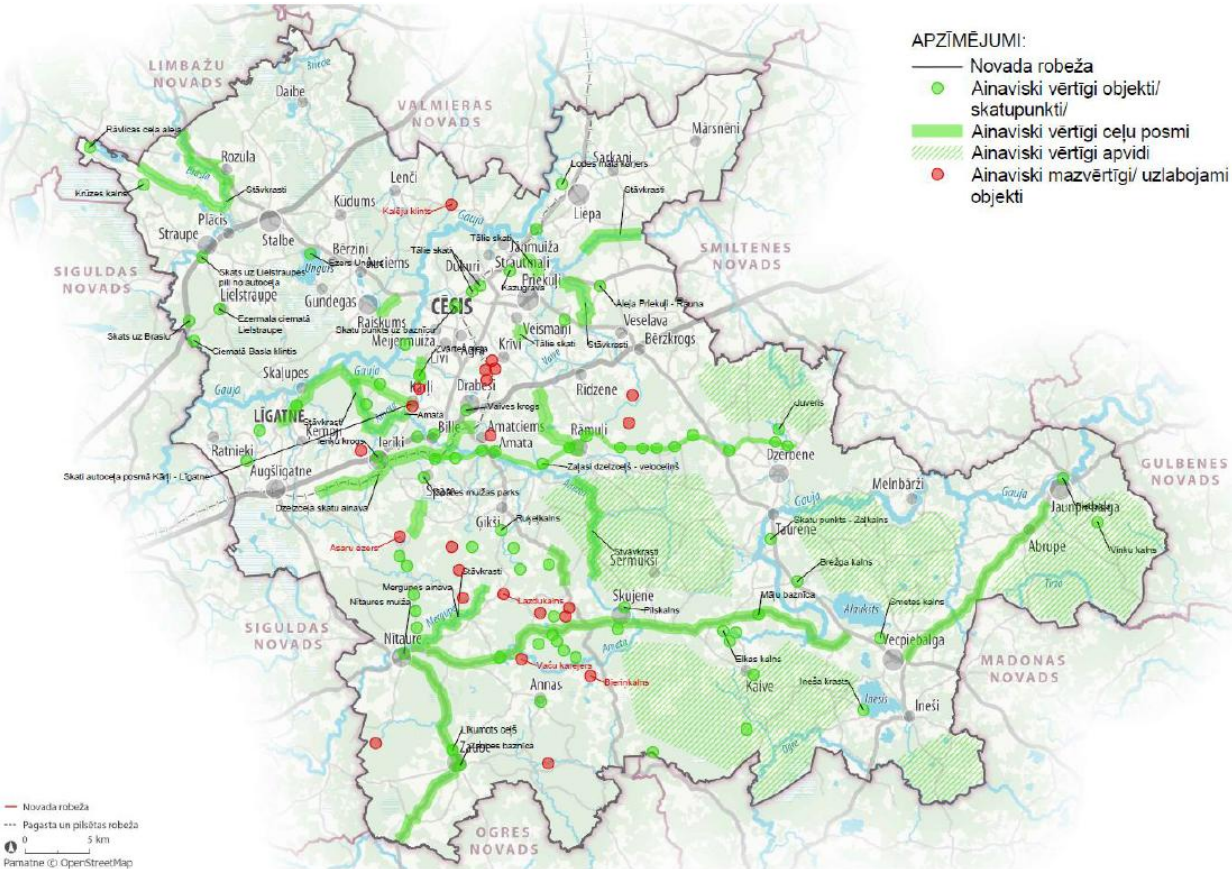
- Novada robeža
- Pilsētas teritorija
- Ciema teritorija
- Kultūrvēsturiski nozīmīga ainavu telpa (Bij. Cēsu novada TP)
- Kultūrvēsturiski nozīmīgas ainavas (Bij. Piekūļu novada TP)
- Senais ceļš no Rīgas uz Pleskavu
- Valsts kultūras pieminekļi un to aizsargjoslas
- Saglabājušās līdz 1942. gadam būvētas ēkas

Pašvaldības nozīmes kultūrvēsturiskās un dabas teritorijas

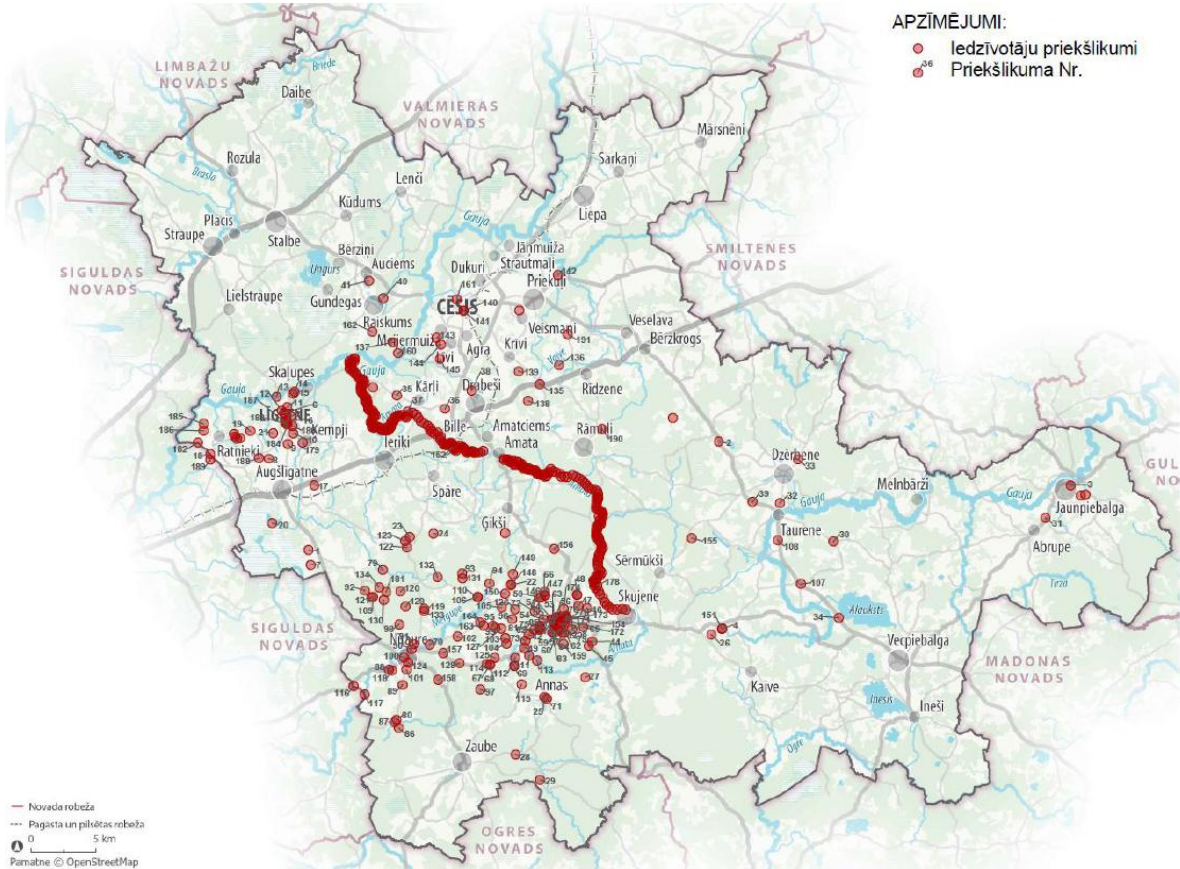
- Baznīcas
- Muižas
- Kultūrvēsturiski nozīmīgas ēkas
- Industriālie objekti
- Arheoloģijas objekti
- Piemīnas vietas / pieminekļi
- Alejas

SABIEDRĪBAS IESAISTE

Sabiedrības līdzdalības pasākuma rezultāti

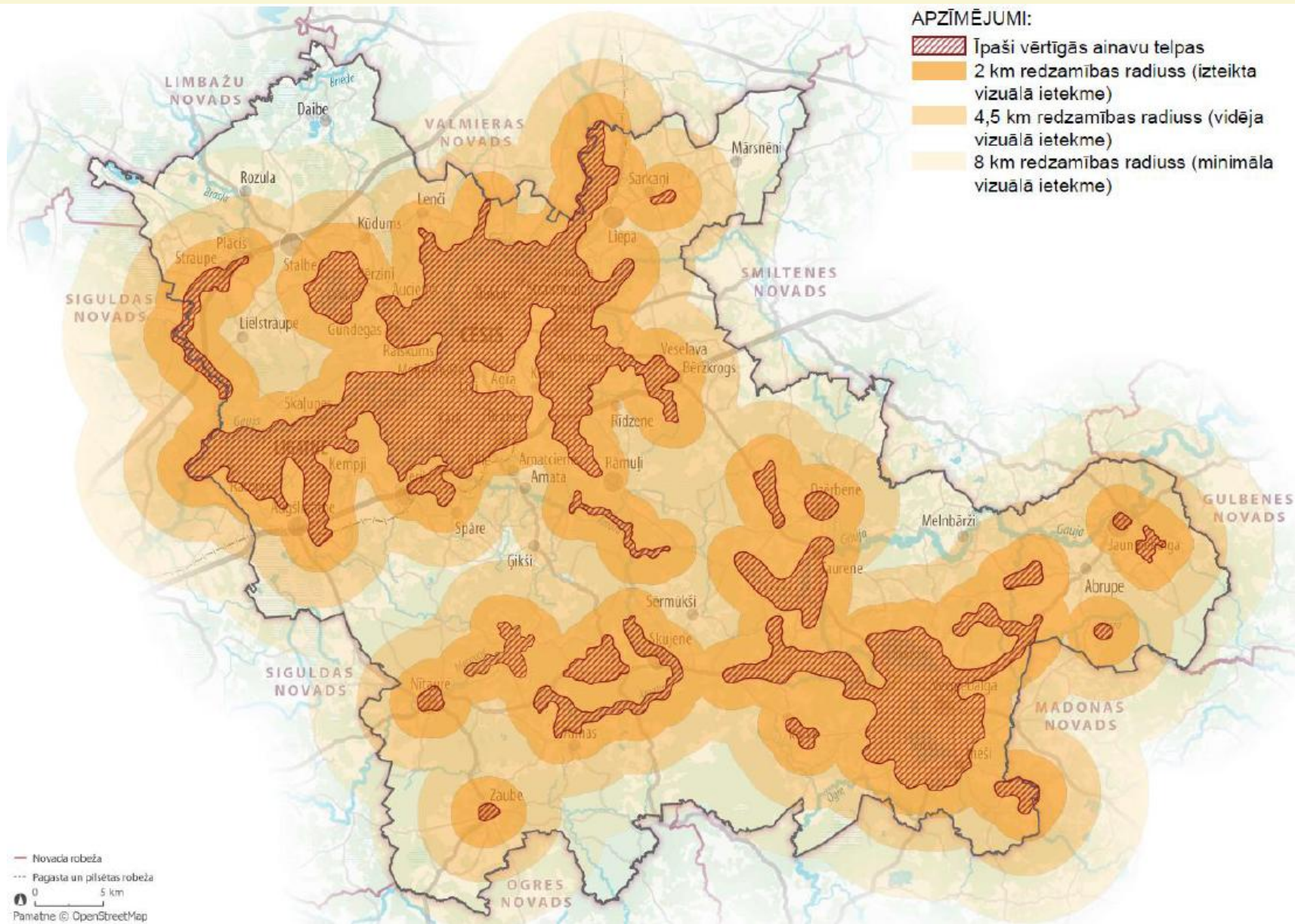
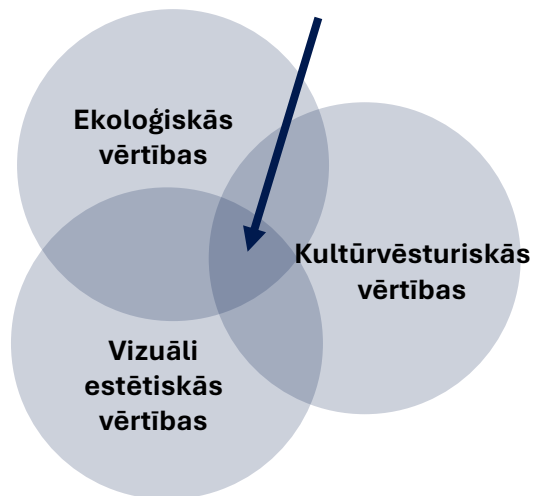
Digitālā līdzdalības rīka rezultāti

ĪPAŠI VĒRTĪGĀS AINAVU TELPAS

Īpaši vērtīgās ainavu telpas

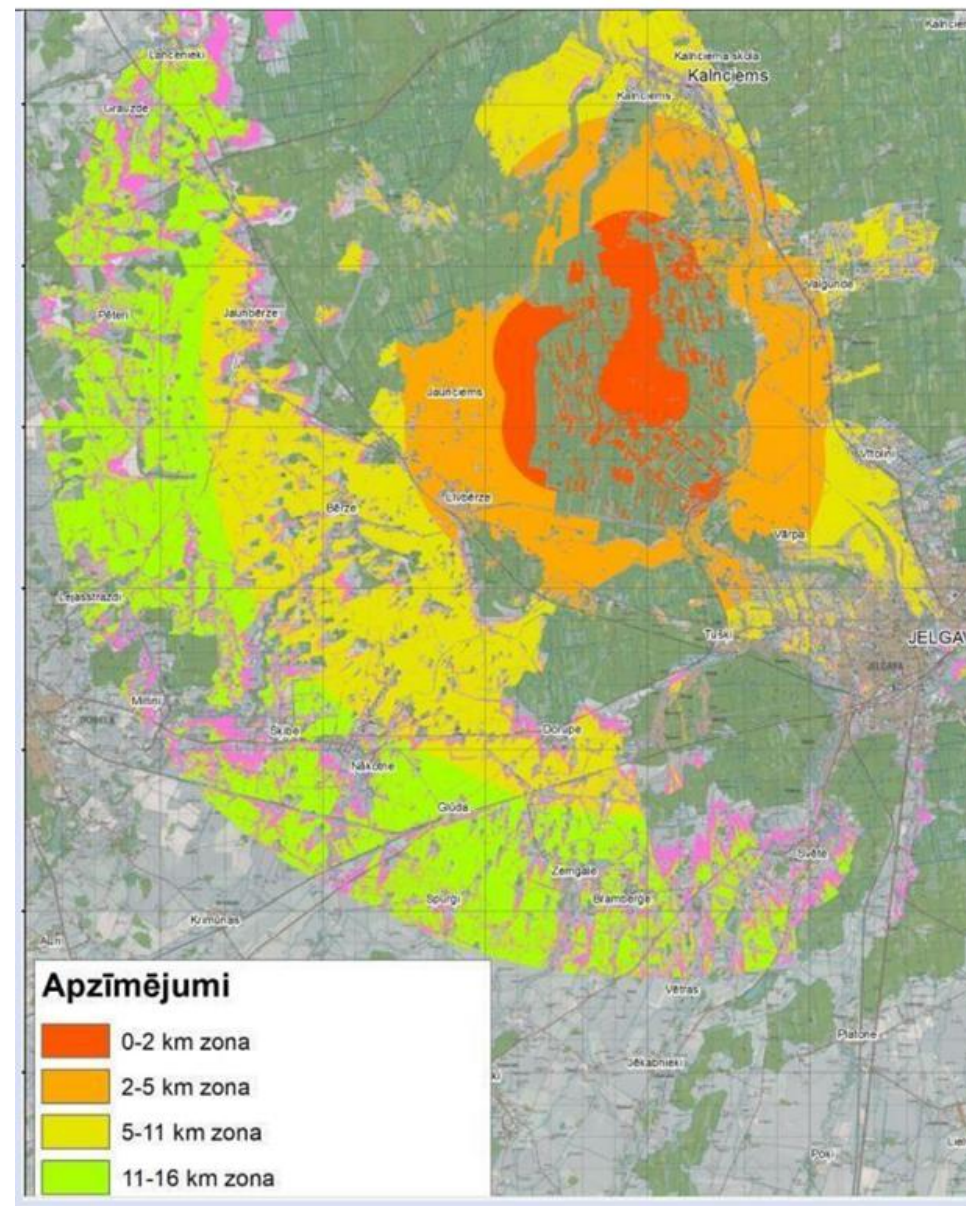
Vietas, kur vienlaikus kopā pastāv ekoloģiskās, kultūrvēsturiskās un vizuāli estētiskās vērtības

VIZUĀLĀS SASKATĀMĪBAS MODELIS

Redzamības attālums:

- **2km** redzamības zonā izvietoti objekti – būtiski ietekmē / maina ainavas kompozīciju;
- **līdz 4,5 km** zonā izvietoti objekti – ir svarīgi ainavas elementi un ir labi saskatāmi, taču vizuāli ainavā nedominē un vidēji ietekmē tās kompozīciju;
- **līdz 8 km** zonā izvietoti objekti ir saskatāmi, taču ainavas vizuālas uztveres traucējumi nav izteikti un ainavas kompozīcija netiek būtiski ietekmēta;
- **8 un vairāk km** zonā izvietoti objekti – ir ainavas kompozīcijas fona struktūras.

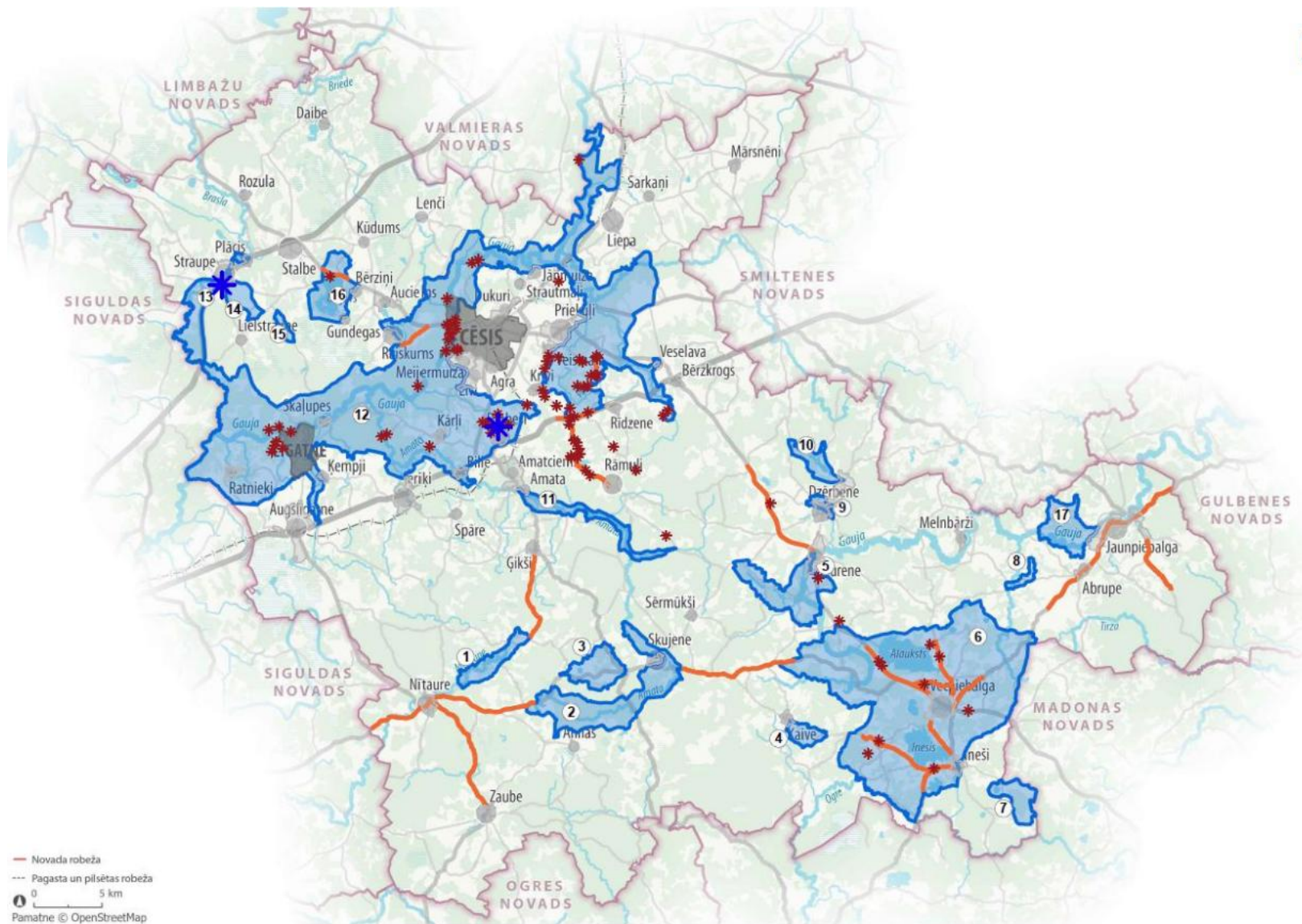

POTENCIĀLĀS KONFLIKTU VIETAS

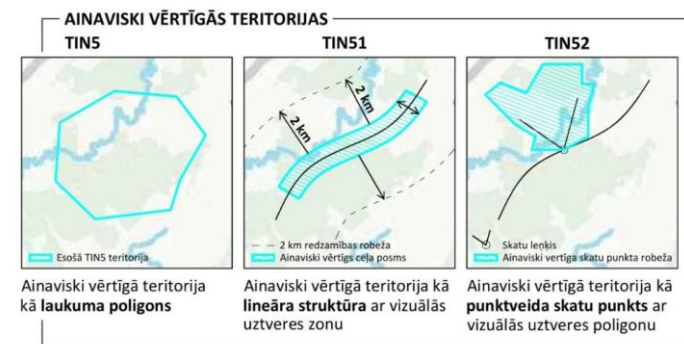
AINAVAS AIZSARDZĪBA, PĀRVALDĪŠANA UN PLĀNOŠANA

AINAVISKI VĒRTĪGĀS TERITORIJAS CĒSU NOVADĀ

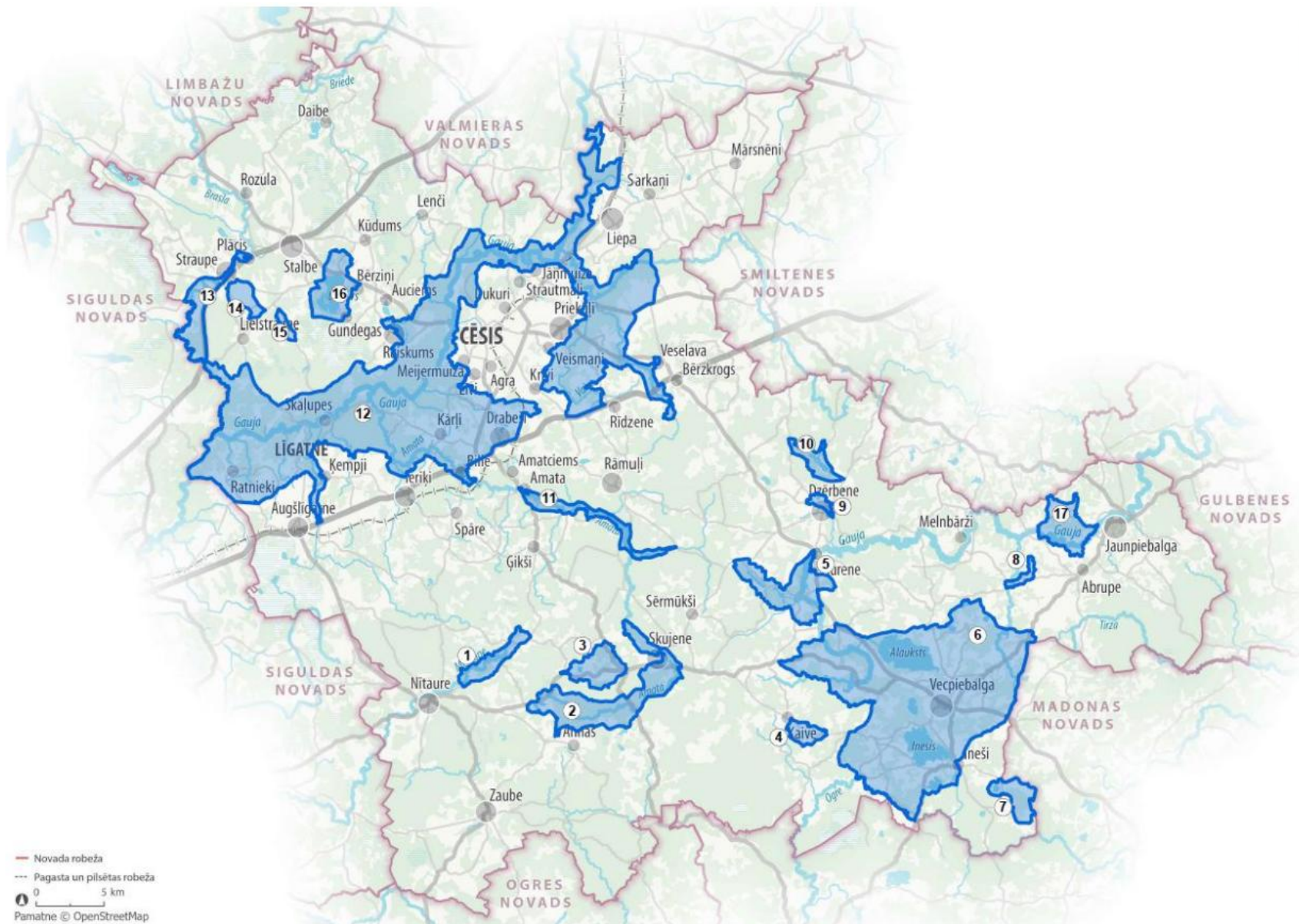

APZĪMĒJUMI:

- Ainaviski vērtīgās teritorijas
- ① Mergupes ainavu telpa
- ② Amatas upes ainavu telpa pie Skujenes
- ③ Kosas ainavu telpa
- ④ Kaives kultūrvēsturiskā ainavu telpa
- ⑤ Taurenas ezeraines ainavu telpa
- ⑥ Vecpiebalgas ainavu telpa
- ⑦ Brīņu ainavu telpa
- ⑧ Kāpurkalna ainavu telpa
- ⑨ Dzērbenes ainavu telpa
- ⑩ Juvera ezera ainavu telpa
- ⑪ Amatas upes ainavu telpa
- ⑫ Gaujas ielejas ainavu telpa
- ⑬ Braslas upes ainavu telpa
- ⑭ Straupes ainavu telpa
- ⑮ Pūricu ezera ainavu telpa
- ⑯ Ungura ainavu telpa
- ⑰ Palatas ainavu telpa
- Ainaviskie ceļu posmi
- * Ainaviskie skatu punkti
- ✱ Augstvērtīgie skati

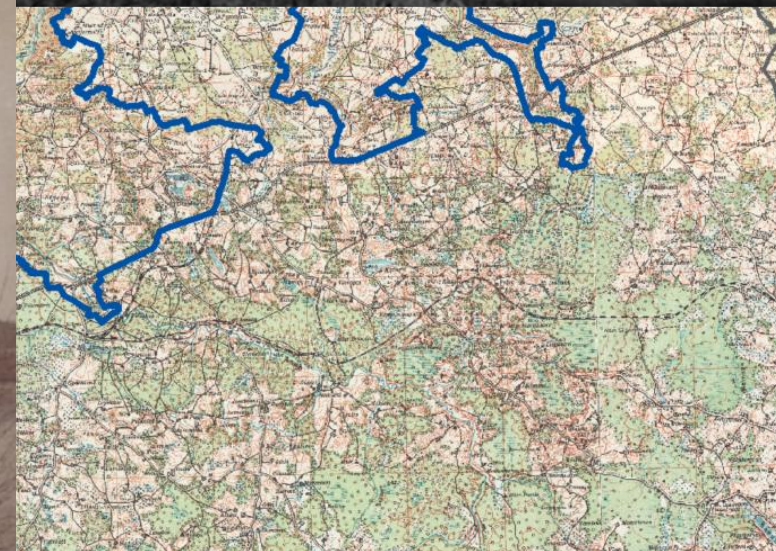
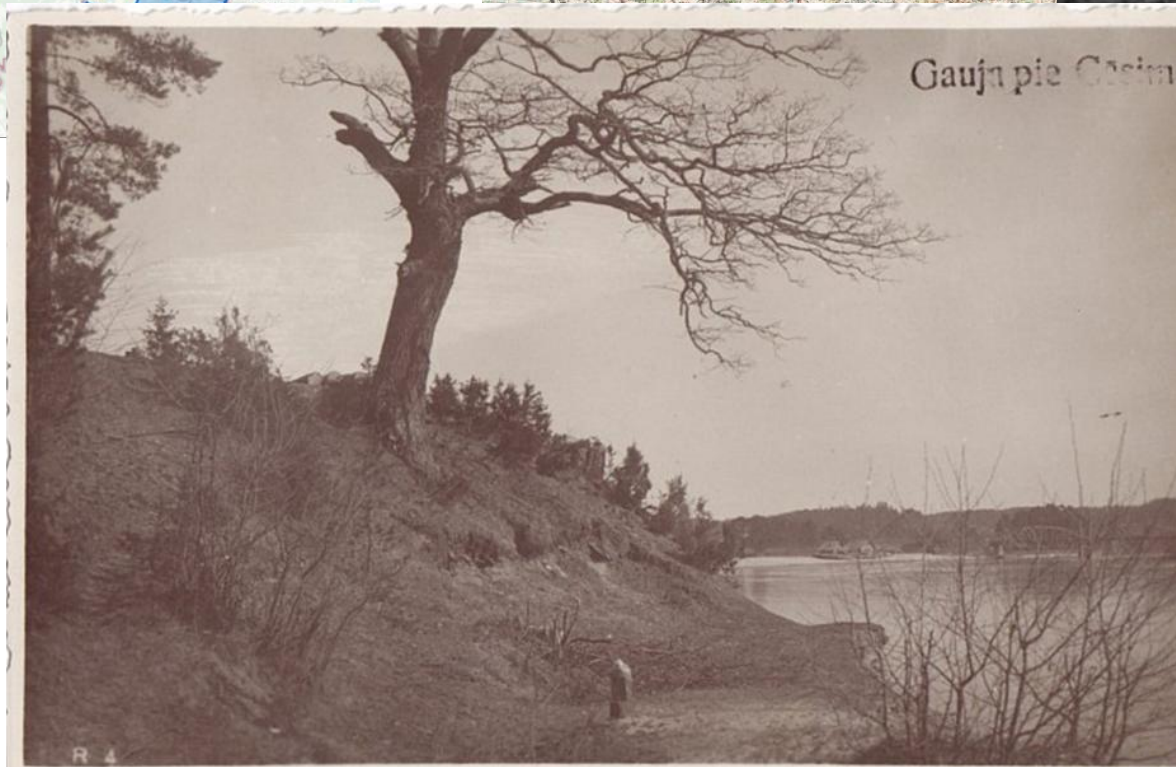
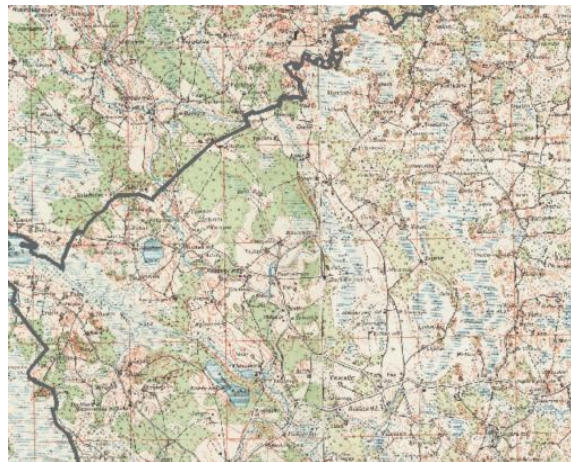
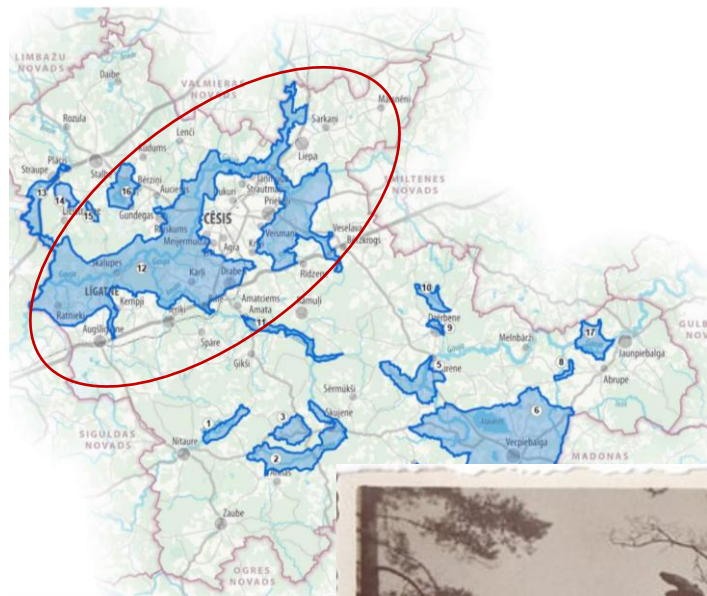
AINAVISKI VĒRTĪGĀS TERITORIJAS – TIN5

APZĪMĒJUMI:

- Ainaviski vērtīgās teritorijas
- ① Mergupes ainavu telpa
- ② Amatas upes ainavu telpa pie Skujenes
- ③ Kosas ainavu telpa
- ④ Kaives kultūrvēsturiskā ainavu telpa
- ⑤ Taurenas ezeraines ainavu telpa
- ⑥ Vecpiebalgas ainavu telpa
- ⑦ Brīņu ainavu telpa
- ⑧ Kāpurkalna ainavu telpa
- ⑨ Dzērbenes ainavu telpa
- ⑩ Juvera ezera ainavu telpa
- ⑪ Amatas upes ainavu telpa
- ⑫ Gaujas ielejas ainavu telpa
- ⑬ Braslas upes ainavu telpa
- ⑭ Straupes ainavu telpa
- ⑮ Pūricu ezera ainavu telpa
- ⑯ Ungura ainavu telpa
- ⑰ Palatas ainavu telpa

PIEMĒRS - GAUJAS IELEJAS AINAVU TELPA

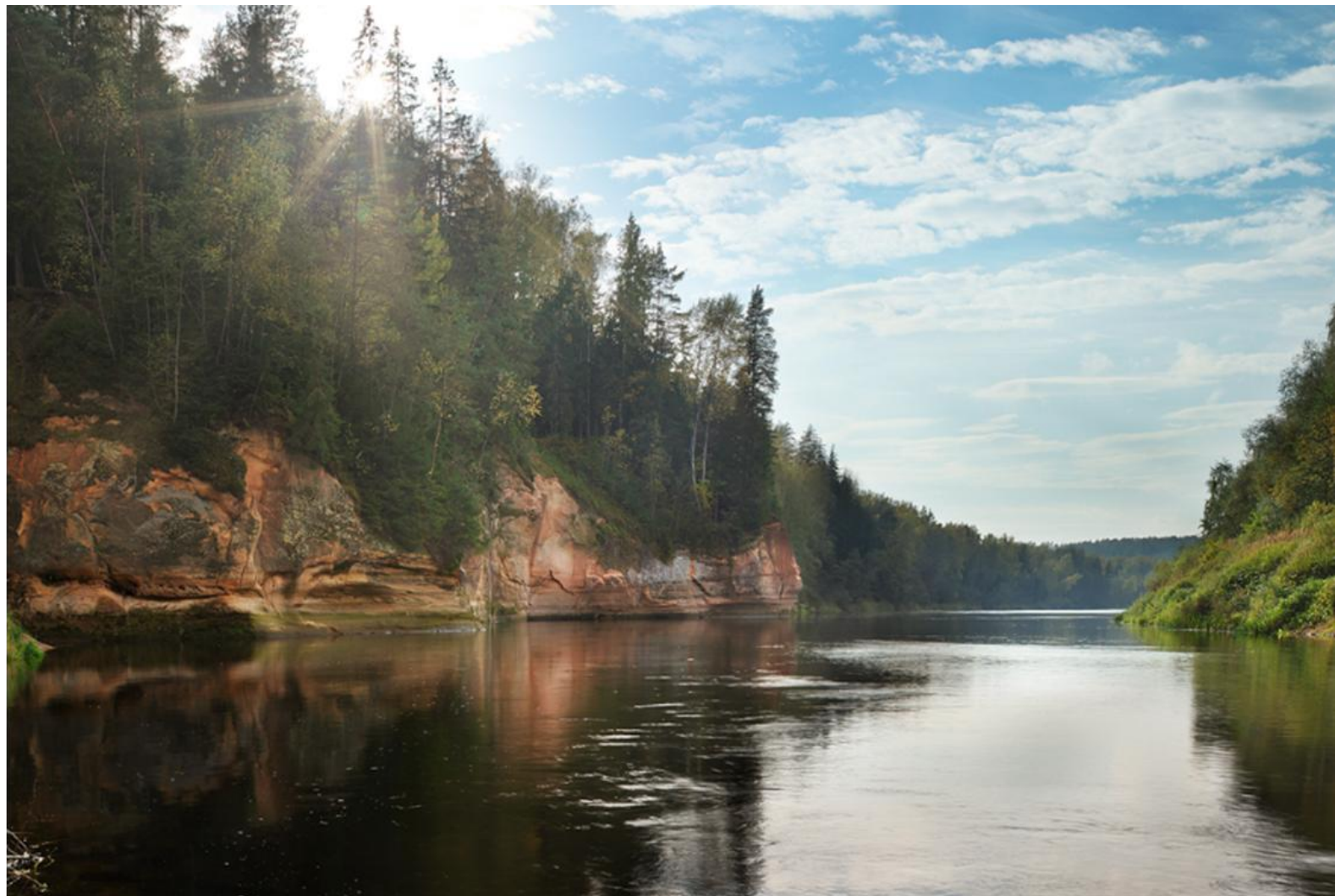

Reljefs un dabas pamatne – izteiksmīga un daudzveidīga senieleja, smilšakmens klintis un atsegumi

Daudzveidīgs krastu apaugums – mežu platības mijiedarbojas ar senajā ainavā raksturīgām parkveida pļavām

Ūdens tecējums un atspulgs – izteikti skati, ūdens atspulgs, līkloči

PIEMĒRS - GAUJAS IELEJAS AINAVU TELPA

AINAVISKIE CEĻU POSMI – TIN51

APZĪMĒJUMI:

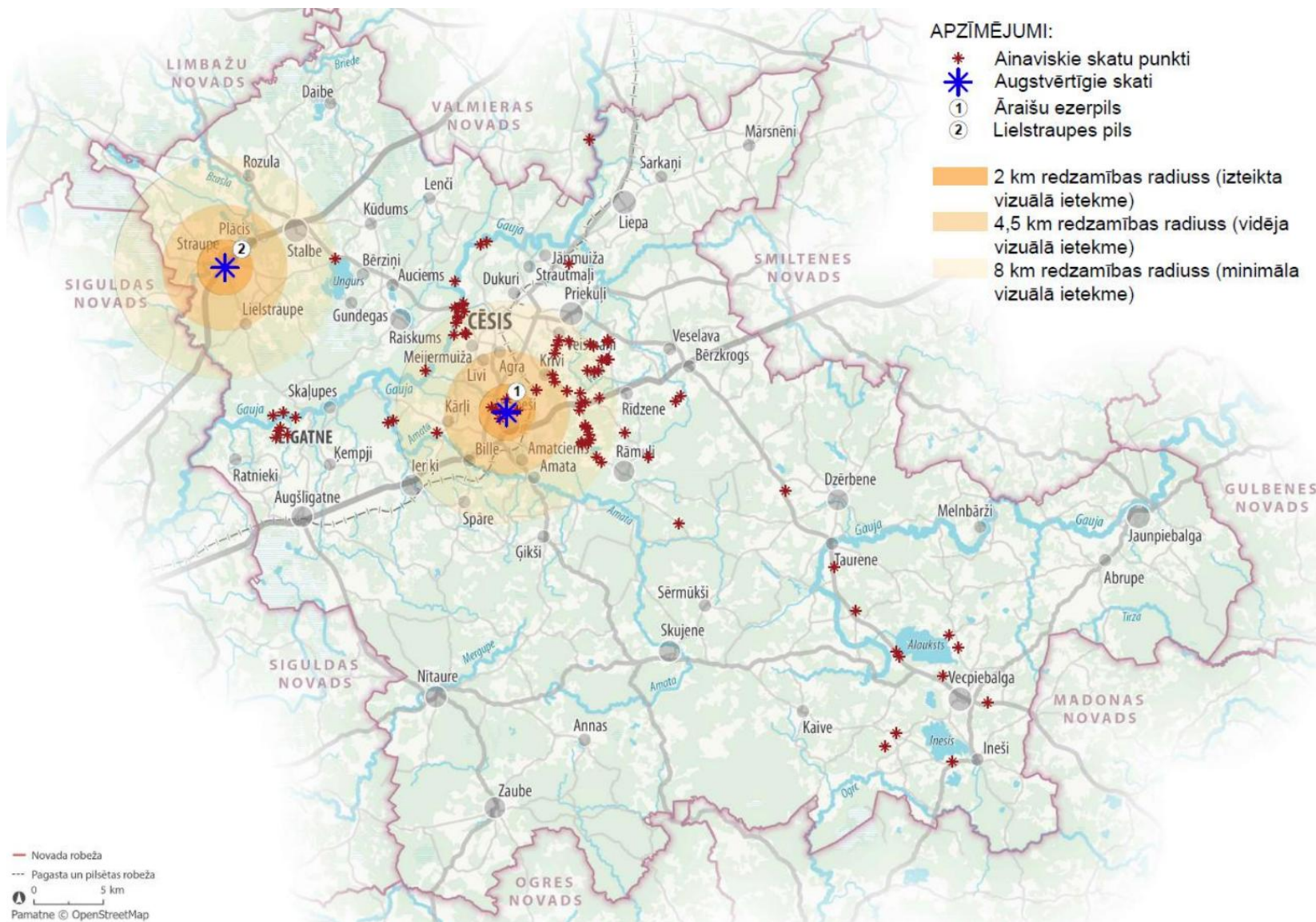
- Ainaviskie ceļu posmi
- ① Autoceļa P14 Umurga - Cēsis - Līvi posms
- ② Autoceļa V287 Cēsis - Raiskums - Auciems posms
- ③ Autoceļa V295 Ģūģeri - Rīdzene posms
- ④ Autoceļa A2 posms starp Rīdzeni un Drabešiem
- ⑤ Autoceļa V294 Cēsis - Rāmuļi - Bānūži posms no A2 līdz Rāmuļiem
- ⑥ Autoceļa P30 Cēsis - Vecpiebalga - Madona posms
- ⑦ Autoceļa V316 Nītaure - Ģikši posms
- ⑧ Autoceļa P3 Garkalne - Alauksts posms apkārt Nītaurei
- ⑨ Autoceļa P32 Augšlīgatne - Skrīveri posms no Nītaures līdz Zaubei
- ⑩ Autoceļa P3 Garkalne - Alauksts posms no Skujenes virzienā uz Vecpiebalgu
- ⑪ Autoceļa P30 Cēsis - Vecpiebalga - Madona posms Alauksta apkārtnē
- ⑫ Autoceļa V235 Lembis - Drusti - Vecpiebalga posms Alauksta apkārtnē
- ⑬ Autoceļa V342 Kūlas - Meirāni - Smetes posms Alauksta apkārtnē
- ⑭ Autoceļa P33 Ērgļi - Jaunpiebalga - Salīņkrogs posms Vecpiebalgas apkārtnē
- ⑮ Autoceļa V305 Vecpiebalga - Ineši posms
- ⑯ Autoceļš V308 Ineši - Mūrnieki
- ⑰ Autoceļa P33 Ērgļi - Jaunpiebalga - Salīņkrogs posms Inešu apkārtnē
- ⑱ Autoceļa P33 Ērgļi - Jaunpiebalga - Salīņkrogs posms Abrupes un Jaunpiebalgas apkārtnē
- ⑲ Autoceļa V302 Jaunpiebalga - Pērle posms

Ainavisko ceļu posmu ainava (vizuāli saskatāmā josla)

Rekomendācijas ainavisko ceļu posmu ainavas attīstībai

Nr.	Ceļa posma raksturojoša fotofiksācija	Ceļa posms un tā raksturojums	Ceļa ainavas kvalitātes nodrošināšanas kritēriji
1.		Autoceļa P14 Umurga – Cēsis – Līvi posms Asfaltēta ceļa trase, pakārtoti reljefam veido lēzenus pacēlumus un nolaidumus. Ainavai raksturīgs daudzveidīgs reljefs, vietām starp meža zonām reljefa augstākajos punktos izvietotas viensētas.	Nodrošināma ceļmalu savlaicīga attīrīšana no apauguma, saglabājams ainavas plašais, atvērtais raksturs, maksimāli izvairoties no teritorijas apmežošanas – nav pieļaujama plantāciju mežu stādīšana.
2.		Autoceļa V287 Cēsis – Raiskums – Auciems posms Asfaltēts ceļa posms, pakārtoti reljefam veido izteiktus pacēlumus un nolaidumus, ceļa trase līkumota. Ainavai raksturīgas mozaīkveida	Ceļa ainavā piemērojamas ainaviskās cirtes, nodrošinot pakāpenisku cirsmu veidošanu. Saglabājamās un uzturamās koku rindas gar ceļa trasi.

AINAVISKIE SKATU PUNKTI (TIN52, TIN53)

1.

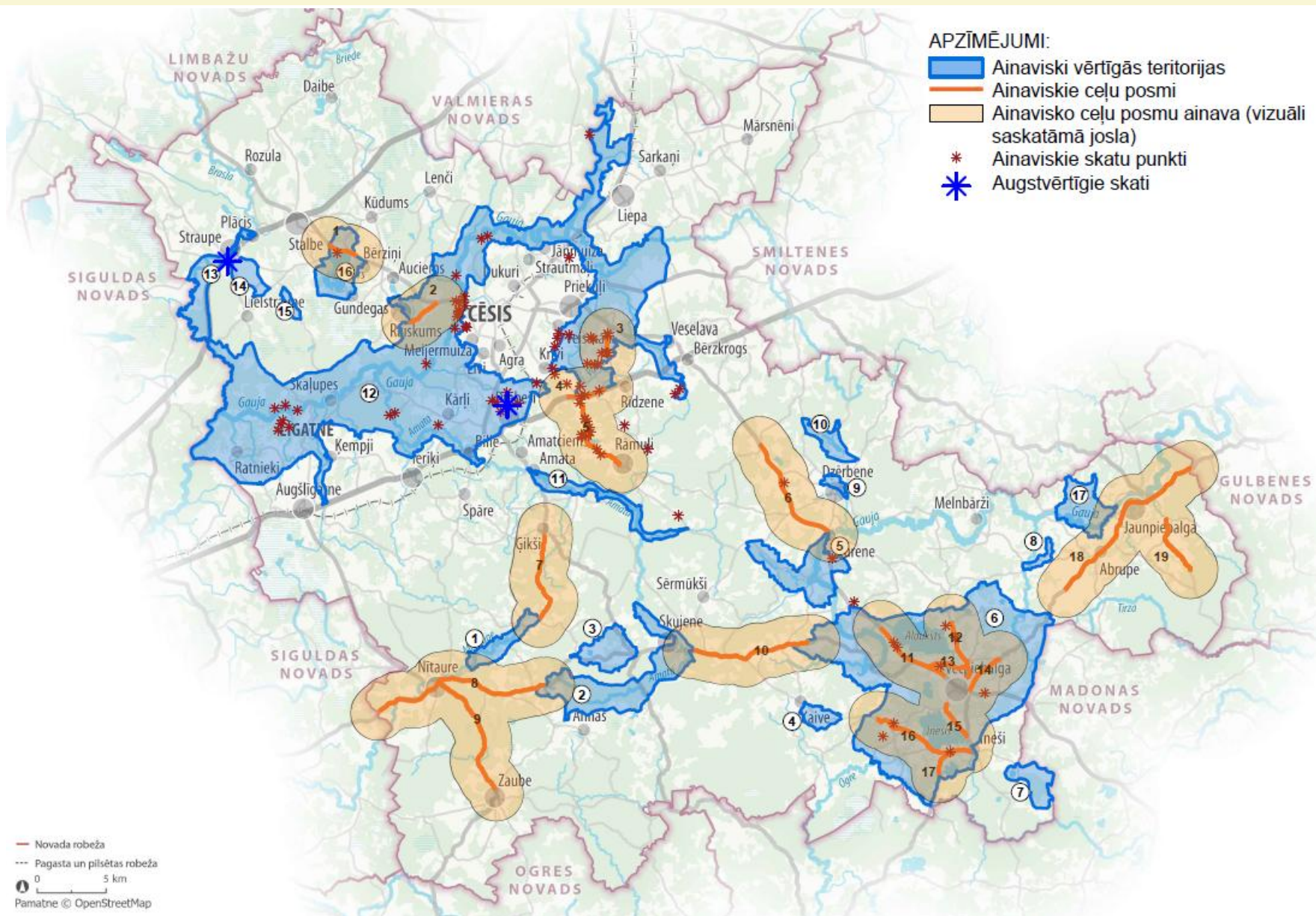
Āraišu baznīca ar ordeņa pils drupām ezera pussalā
19. gadsimtā

2.

Skats uz Lielstraupes pili un baznīcas torni

AINAVISKI VĒRTĪGĀS TERITORIJAS

CĒSU NOVADA AINAVU PLĀNS

Ainavu telpu un struktūru, ainaviski vērtīgo teritoriju izpēte un
priekšlikumi to aizsardzībai

02.02.2026.

Pasūtītājs: Cēsu novada pašvaldība

Izstrādātājs: SIA «Grupa93»

